

notlivých národních hnutí autorka spíše přináší obraz činnosti národních buditelů, popřípadě státníků toužících utužit národní cítění. Pokud se autorka zmiňuje o politických dějinách, často je velmi zjednodušuje. Sardinské království tak není vůbec zmíněno, když autorka popisuje účastníky Krymské války (s. 85), a Černá Hora zase vůbec nefiguruje v Balkánských válkách (s. 88). Tvrzení, že Poláci v ruském záboru byli nemilosrdně porušováni v náboženské sféře (s. 123), je vzhledem k ruské náboženské politice jistě přehnané. Chybné datum se vloudilo i do tvrzení, že Albánii v roce 1929 znovu obsadila italská vojska a došlo k anexi (s. 70). Je také zvláštní, že autorka, když například tvrdí, že utváření národů je spojeno s novodobými hospodářskými a společenskými změnami (s. 13), a tedy přináší teze ve velké míře shodné s názorem Ernsta Gellnera, tohoto autora v textu nikde nezmiňuje (pouze v závěrečné bibliografii). V textu se naopak odvolává především na Ernsta Renana. Drobné nedostatky lze nalézt i v překladu (např. používání názvů Wales i Vales nebo používání pojmu Uhři v kontextu, kdy by se spíše mělo mluvit o Maďarech).

I přes výše zmíněné nedostatky kniha pro českého čtenáře přínos má. Čtenář se tak může seznámit s oblastmi, které nebývají často v pracích o národních hnutích v takové míře zpracovávány (příroda, sport atd.). Navíc tematické členění (nikoliv po jednotlivých státech) má i jistý komparativní potenciál, protože autorka se věnuje zemím západní i východní Evropy.

Michaela Kůželová

L. L. Rybakovskij, ed., ***Transformacija migracionnych processov na post-sovetskom prostranstve***. Moskva: Izd-vo „Academia“, 2009, 431 s.

Knihu, kterou vydal Institut sociálně-politických studií Ruské akademie věd, se zabývá migrací a s ní souvisejícími sociálními jevy. Úvodní kapitola podává vysvětlení základních sociologických pojmů, které se v knize dále objevují – především je to vůbec objasnění pojmu migrace, jaké jsou jejich typy a základní charakteristiky. Značný důraz přitom klade na vysvětlení specifik mezinárodní, mezistátní a vnitřní migrace. Následuje úvod do problematiky migrace v postsovětském prostoru, vysvětleny jsou její příčiny, specifika, v základních obrysech a za použití četných tabulek a grafů je také popsán demografický vývoj sledovaného teritoria, opět především v souvislosti s migračními toky. Velká pozornost je jak v úvodu, tak v následujících kapitolách věnována postavení etnických Rusů žijících na území jednotlivých republik Společenství nezávislých států.

V jednotlivých kapitolách se pak autoři věnují migračním procesům mezi Ruskem na jedné straně a dalšími subjekty na straně druhé (Ukrajina, Bělorusko, Kavkaz, Střední Asie, Pobaltí). Kapitoly jsou vždy vystavěny na podobném principu,

přibližně o podobném rozsahu, čítajícím kolem 60 stran. V jejich první části jsou vysvětleny historické souvislosti, z nichž soudobá situace vyrůstá. Načrtnut je jednak vývoj od dob, kdy bylo to které území připojeno k ruskému státu, zvýšená pozornost je však věnována také migrační politice Sovětského svazu. V následujících částech je popsán soudobý vývoj, přičemž zdůrazněna jsou specifika té které migrace, její ekonomické a sociální aspekty, a zaznamenány jsou demografické změny, na něž má migrace vliv, a to jednak v daném regionu, jednak v samotné Ruské federaci. Kapitola týkající se Kavkazu se navíc věnuje i otázce integrace migrantů do většinové společnosti, a to jak ruských migrantů na Kavkaze, tak národů Kavkazu v Rusku. Na závěr každé kapitoly je uveden obsáhlý seznam literatury.

Lenka Kopřivová

Marek Ziółkowski, **Projekt: Ukraina**. Wrocław: Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego, 2008, 154 s.

Marek Ziółkowski byl v letech 2001–2005 velvyslancem Polska v Kyjevě. Svě profesní i osobní zkušenosti z této doby zúročil v knize, která reprezentuje jak velvyslancův osobní pohled na polsko-ukrajinské vztahy, tak i oficiální linii vztahů, kterou pomáhal formovat. Název knihy je pro autora symbolický – jeho prostřednictvím chce svou práci velvyslance představit jako „část projektu sblížení mezi Polskem a Ukrajinou“ (s. 7). Vědomě tak navazuje na několik století trvající vztahy, které jsou plné konfliktů, předsudků, ale i spolupráce. Sám přiznává, že když získal funkci polského velvyslance v Kyjevě, tak na Ukrajinu pohlížel, podobně jako část polské společnosti, s romantizujícím pohledem, který z velké části pochází z románů Henryka Sienkiewicze. S podobnými, ať už negativními nebo pozitivními stereotypy, se pak dále setkával po celou dobu svého setrvání v úřadu.

Mezi hlavní témata, která se proplétají většinou kapitol, patří oranžová revoluce a polsko-ukrajinské vztahy v současnosti a budoucnosti. Četnost zařazení prvního tématu vychází ze skutečnosti, že prezidentské volby v roce 2004 patří mezi vůbec nejvýznamnější události, které se za velvyslancova působení v Kyjevě odehrály. Navíc volba Viktora Juščenka prezidentem zásadně ovlivnila vztahy mezi Polskem a Ukrajinou. Na širší otázku obecného směřování vztahů mezi oběma státy autor nenabízí jasnou odpověď, nicméně vyslovuje se, a to nejen z titulu své někdejší funkce, jednoznačně pro zintenzivnění vztahů. Domnívá se však, že pro jasnější vizi budoucího vývoje je třeba nejdříve sestavit pro obě strany splnitelný a jasný program, kterého by se mohly držet. Upozorňuje na fakt, že polsko-ukrajinská spolupráce má v celoevropském měřítku velký potenciál (přirovnává ho například k francouzsko-německé spolupráci), ale že je třeba na něm pracovat. Jako úspěch společných snah uvádí např. společné pořádání fotbalového Eura v roce 2012.